

Datum
2023-11-01

Diariernr
KST 2023/242

Ert datum
2023-07-03

Ert diariernr
Ju2023/01353

Justitiedepartementet

En översyn av vissa frågor om offentliga biträden (Ds 2023:14)

Kammarrätten ställer sig generellt positiv till de förslag som förs fram i utredningen men vill uppmärksamma vissa problem och lämnar följande synpunkter.

Hantering av uppgifter om offentliga biträden

Behovet av författningsreglering

I utredningen föreslås att en ny ändamålsbestämmelse ska införas i 11 § utlänningsdatalagen (2016:27) där det framgår att Migrationsverket och Polismyndigheten får behandla personuppgifter om det behövs för bedömning av personers lämplighet för ett uppdrag som offentligt biträde. Med hänsyn till den osäkerhet som råder, framför allt i fråga om Migrationsverket får registrera avvikelser beträffande offentliga biträden, anser kammarrätten att det är bra med en särskild reglering. Kammarrätten har inte heller några synpunkter på hur bestämmelsen har utformats.

Sekretess

I utredningen görs bedömningen att någon särskild sekretessbestämmelse inte behövs för uppgifterna i den förteckning över offentliga biträden som Migrationsverket respektive Polismyndigheten ska få rätt att föra, eftersom förteckningen inte kommer att vara en allmän handling. Som skäl för denna bedömning anges bland annat att förteckningen kommer att utgöra ett internt

beslutsstöd och vara ett levande arbetsdokument som uppdateras kontinuerligt och varken justeras eller på annat sätt färdigställs. I utredningen anges att detta synsätt även får visst stöd av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2020 ref. 34. i vilket domstolen bland annat ansåg att Migrationsverkets förteckning över personer som anses lämpliga att förordnas ex officio var ett internt beslutsstöd, varför åtgärden att avföra en person från listan inte utgjorde ett överklagbart beslut.

Kammarrätten ställer sig något tveksam till bedömningen att förteckningen kan betraktas som ett levande arbetsdokument. Högsta förvaltningsdomstolens uttalande om att en liknande förteckning var att betrakta som ett internt beslutstöd kan, enligt kammarrättens mening, inte tas till intäkt för att en sådan inte utgör en allmän handling. Vidare innebär den omständigheten att förteckningen då och då kommer att uppdateras inte nödvändigtvis att den inte är att betrakta som upprättad däremellan. Hur Migrationsverket och Polismyndigheten väljer att föra förteckningarna kan bli avgörande för om de kommer att utgöra allmänna handlingar eller inte. Utan en tydlig reglering kommer frågan slutligt att få avgöras i rättstillämpningen, vilket kammarrätten anser vore mindre tillfredställande. Oavsett detta kan det konstateras att en planerad avvikeleregistrering enligt utredningen som regel alltid ska kommuniceras med den berörda personen i förväg så att han eller hon har en reell möjlighet att förklara eventuell misskötsamhet. Dessa kommunicerade handlingar och de svar som ges in kommer således i varje fall att utgöra allmänna handlingar. Om avsikten är att uppgifter om misskötsamhet ska kunna skyddas bör en sekretessbestämmelse därför övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Längsta tid för behandling av avvikeleregistreringar

I promemorian föreslås att personuppgifter som har behandlats för bedömning av personers lämplighet för uppdrag som offentligt biträde inte får behandlas längre än två år efter det att uppgifterna registrerades. Att ha olika längsta tid för behandling beroende på vad det är fråga om för avvikeleregistrering förs fram som alternativ, men praktiska skäl anses tala emot.

Kammarrätten anser dock att det i varje fall bör göras skillnad mellan uppgifter om särskild kompetens och uppgifter om avvikelser. Vad gäller de förstnämnda uppgifterna saknas det nämligen integritetsskäl som talar för en enbart kortare tids behandling, samtidigt som det finns starka skäl för en behandling av dem så länge de bedöms aktuella och relevanta. Det saknas enligt kammarrättens mening därför anledning att överhuvudtaget ha en bestämmelse om längsta tids behandling av dem. När det gäller uppgifter om avvikelser är kammarrätten av uppfattningen att det vore värdefullt att i vissa fall kunna behandla även dessa längre än två år. Särskilt för att det ska vara enklare att följa upp biträden som återkommande missköter sig. Med olika tidsgränser bör den lagtekniska utformningen av den föreslagna bestämmelsen i 11 § 7 utlänningsdatalagen också övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Utökad informationsutbyte mellan Migrationsverket, Polismyndigheten och migrationsdomstolarna

I promemorian görs bedömningen att det inte finns något behov av ett utökad informationsutbyte mellan Migrationsverket, Polismyndigheten och migrationsdomstolarna av uppgifter med betydelse för kontroll av offentliga biträdens lämplighet. När det gäller frågan om uppgiftsutbyte mellan Migrationsverket och Polismyndigheten anges bland annat att misskötsamhet i ett ärende inte behöver innebära att biträdet är olämpligt i ett annat. Det förs även fram att myndigheterna kan göra olika bedömningar av ett biträdes kompetens och eftersom Polismyndigheten i huvudsak förordnar biträden i ärenden om förvar kan det innebära att delvis andra kunskapskrav ställs jämfört med Migrationsverkets krav i till exempel ett asylärende.

Kammarrätten instämmer i bedömningen såvitt avser uppgiftsutbyte mellan migrationsdomstolarna och de andra myndigheterna. Till skillnad från utredningen bedömer kammarrätten emellertid att uppgifter om ett biträdes misskötsamhet hos en myndighet ofta borde kunna vara av relevans för den andra, och att det skulle finnas stora fördelar med ett utökad uppgiftsutbyte mellan Polismyndigheten och Migrationsverket. Kammarrätten anser visserligen att de aktuella uppgifterna i regel borde kunna lämnas mellan myndigheterna med stöd av generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL. En utökad reglering av informationsutbytet mellan just Migrationsverket och Polismyndigheten gällande de aktuella uppgifterna skulle dock kunna övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Nämndemannauppdraget

Med hänsyn till de begränsade möjligheter som utredningen har haft att se över och lämna förslag på området avstår kammarrätten från att yttra sig över denna del av promemorian. Kammarrätten anser dock att frågor som rör nämndemannauppdraget är av sådan vikt att de bör utredas i ett större sammanhang. En sådan bredare genomlysning av nämndemannauppdraget bör göras bland annat utifrån rättsstatliga och konstitutionella aspekter. I det sammanhanget bör även frågan om behovet av nämndemannamedverkan i överrätt prövas.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättspresidenten Stefan Holgersson med administrativa fiskalen Olof Björk som föredragande. I handläggningen har också kammarrättslagmannen Peder Liljeqvist deltagit.

Stefan Holgersson

Olof Björk

Kopia till

Övriga kammarrätter
Hovrätterna
Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm
Förvaltningsrätten i Göteborg
Förvaltningsrätten i Luleå
Förvaltningsrätten i Malmö
Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DÅ
Domstolsverket
Kammarrättens intranät
Tidningarnas telegrambyrå